٢٧ رجب ١٣٢٧ شنبه آغوست ١٩٠٩

اقتصاد

نومر ١١

№ 11

بهاسی:
١ یلغه ایکی صوم،
یارتی یلغه بر صوم.
نسخه‌سی یکرمی تین.
خارجگه ایکی الوش.
اعلان سطری یکرمی
بش تین.

Самара. Казанская ул. д. № 77 Контора редакцiи «ИКТИСАДЪ».

آدرس: Redaction IKTICAD SAMARA (RUSSIE)

تجارت، زراعت و صناعت‌دن هم قریه حاجتلرندن بحث ایدر آیلق مجله‌در.

۱ ایسرکلك

عقل بنك ایچون ایك قدرلی نعمت اولدقندن، آنكا ضرر کتورگان ایسرکلك بزم اسلام شریعتنده حرام ایدلمشدر. بناءً علیه آنكا سبب اوله بیله‌چك هر تورلی ایچملکلر مسلمانلر قاشنده حرام حساب ایدلمکده‌در. بوده عقلسزلق وقتنده بنده باشینه کیله‌چك مادی و معنوی ضررلردن آنلرنی صاقلامق ایچون شفقت یوزندن بیان ایدلمش حکم الهی در. بناءً علیه مسلمانلر کرك قایده اولسون ایسرتکچدن یراق بوررگه مجبورلردر.

لکن وطنداشلرمزنك اعتقادلرنچه ایسرکلکده کوب ضرر اولمادقدن آنلر آراسنده هر تورلی ایسرتکچ استعماللری آرتوق شهرت تابوب وارمقده‌در. بو کون روسیه‌لی وطنداشلرمزنك همه اشاریده ایسرکلك قاتناشمقده‌در. تعمید مجلسی، نکاح مجلسی، اسم مجلسی، هر تورلی بایرام صیلری، اوزاتو، قارشی آلو، شادلق وقایغو هر قایوسی ایسرتکچدن باشقه اوتمیدر. یاش، قارت بارچه‌سی ایسرتکچگه عادتلنوب آنكا تمام ایلاشکانلر. شونك ایچون آنلر بوندن مادی و معنوی بیك کوب ضررلر کوره‌لر. ایسرکلك آرقاسنده سلامتسزلك، تان توگلمك و یلاشوق حسابسزدر.

هر تورلی سرایتلی آوررولرغه

قارشو و هر تورلی هلاکتلرگه قارشو تورلی تدبیرلر ایدلدیکی حالده ایسر-کلکنی بتورمك طوغروسنده هیچ بر تدبیر ایدلمدیکی شایان تعجبدر. درست ایسرکلك‌گه قارشی جمعیتلر واردر. لکن بونلرنك تأثیرلری یوق حکمنده آزدر. مصارفلرینه قاراغانده فائده لری یوق حکمنده اولدیغی ایچون یوقاری طبقه‌لرده بو جمعیتلرنی بتورمك فکریده یورمکده‌در.

ایسرکلکنی بتورمك ایچون یالگز بر یول واردرکه، اولده: ایسرتکچنی بتون عالم انساندن یوق ایتمکدر. بونك ایچونده ایسرتکچ‌نك حراملغینی هر کم‌گه دین معتقداتی ایله برگه اعتقاد ایتدرتمك لازمدر. بو یولنی ایسه بزگه یالگز اسلام کورسته‌شدر. مسلمانلر قاشنده ایسرتکچنی یالگز استعمالغنه دگل آنی اشلامکده، حاضرلمك، کتورمك و طاشومقده حرامدر. حتی باشده بر وقتقه قدر ایسرتکچلرده استعمالی شایع اولغان صاوتلرنی استعمال حرام حساب ایدلمشدر، بوده «علم الروح»غه بناء ایدلمش بر حکمدر. زیره ایسرتکچدن یا کا بیزوب کیلگان بر کشی آنك صاوتینی کورگاچ ایرکلی ایرکسز آکا کوکل یباردیکی هر کمنك معلومیدر.

اسلام ایسرکلکنك بارچه یوللرینی قاپلامشدر. بو کون مسلمانلر یاشاغان یرلرده ایسرتکچ تابمق اصلا ممکن دگلدر. مگر باشقه دین خلقی ایله آرالاش اولطورغان یرلرده باشقه دین خلقی هر تورلی ایچملکلر ایله صاتو ایتمکده‌لردر. بو کبی یرلرده بونك تأثیری آز آز مسلمانلرغه‌ده سرایت ایتمکده‌در. طوغریسی مسلمانلرنی بو نچار اخلاقغه و طنداشلرمز اوگرتمکده‌در. بونك سایه‌سنده مسلمانلرنك آقتق ماللریده قوللرندن کیته‌چکدر.

بو کونگه قدر مسلمانلر آقچه‌نی باشقه‌لر درجه‌سنده تابماسه‌لرده حاجت نرسه‌لرینی اشلاگان ملتکه هر کون آقچه بیروب طوررغه مجبور اولسه‌لرده همان آقچه‌لرینك بر قسمی کیسه‌لرنده قالماقده ایدی، بوده آینقلری آرقاسنده قاره کونلرینی و عائله سعادتلرینی ملاحظه ایته بیلدکلرندن ایدی. اگر بختسزلك‌گه قارشی مسلمانلر آراسنده ایسرکلك میدان آلسه اوشبو آقتق آقچه‌لریده قوللرندن کیتوب کوبسی عائله سعادتندن محروم اولوب آچیق هواده قالاچقلردر.

اوت قضاسی، محاربه فتنه‌سی و آچلق ضررلری ایسرکلك قارشوسنده بر شی دگلدر. ایسرکلك کوب کشیلرنی وقتندن الک لحدگه اوزاتادر. تورمه‌لرنی، بالنیتسه‌لرنی و دیوانه یورتلرینی طوترادر. ایسرکلر عالمنك میلیونلر آقچه تلف اولادر. بیك

کوب آرشلر، برانگیلر آرپالر، وباشقه ایکمکلر هم بیك کوب انسان کوچلری و وقتلری ایسرتکچ حاضرلمك یعنی انساننی آغولامق یولنه اسراف اولادر. ایسرکلك وقتنده اشسز اوتکان وقتلر عقلسز وقتنه اشلنگان اشلرندن وایدلگان صانولردن کوریلگان ضررلر حسابسز در.

آمریقانك پایتختی اولغان نیویورق شهرنده ۲۸ یل ایچنده یالگز ایسرکلك تاثیرندن ایکی یوز مك کشی وفات ایتمشدر. ایکی یوزمك کشی، بزم سمارا شکللی ایکی شهر تشکیل ایته‌در. سمارا شکللی برایکی شهر زلزله‌دن هلاك اولسه ایدی بتون عالم آنلر ایچون ماتم طوتار وهر کم آنلرنك یاردملرینه ایرشور ایدی. اما نتیجه‌سی زلزله‌دن نیچه الوش آرتق اولغان ایسرکلککه قارشی برسوز ایتکان کشی بیك یوقدر. بونلر بارچه‌سی ایسرکلکنك ضررلرینی چن اعتقاد ایتمگانلکدن ناشیدر.

بر ملت ایسرکلکنك ضررلرینه چن ایمان کتورمگان مدتده آندن آنك قوتلمقی مشکلدر. مسلمانلر مقدس اعتقادلرینك قدرینی بیلوب آندن هیچ وقت آیرلماسقه تیوشدر. زیرا مسلمانلر معیشت اشلرنده وطن اشلرندن فقط اوشبو اعتقادلری آرقلیغنه اوستون اولا آلاچقلردر.

ترقی حرکتلری

روسیه مسلمانلرنك ترقی حرکتلری نه ایچون صوگغه قالدی. بوگا جواب ویرمك ایچون الك وطنداشلرمزده ترقی حرکتلرینك قایچان باشلانـدیغینی تعیین ایتمك لازمدر.

روس تاریخلرنده روسیه‌نك ترقی گه باشلامقی الوغ پتر وپادشاهنك تخت گه اوطورمقندن حساب ایدلمکده‌در. لکن بو تاریخلرده مذکور ترقی روس ملتنی‌نك ترقیسی دگل بلکه روس حکومتینك ترقیسیدر. عالیجناب حکمدار غیرت واجتهادی آرقه‌سنده حکومت ایرلری حکومتنی اصلاح ایدرگه مجبور اولمشلر هم آوروپادن کورگانلری بوینچه بعض بر اصلاحات اجرا ایدرگه باشلامشلر ایدی. لکن اول وقتده روس ملتنده، وروسیه خلقنده ترقی حرکتلری وترقی فکرلری اصلا یوق ایدی. روسیه‌لولرنگ فکرا ومادة ترقی ایتمکلری فقط اوتکان ۱۹ نچی عصرنگ نصف آخیرنده‌در. بو کون روسیه‌ده خلقنگ سعادتینه خدمت ایتکان نه قدر اشلر وار ایسه بارچه‌سینگ تاریخی ۱۹ نچی عصرنگ نصف آخیرنده تابیله‌در. ذاتا خلقنگ ترقیسنه برنچی یاردمچی اولغان واقعه‌لر، مثلا: زیمستوا کرتمك

وکرستیانلرنی آزاد ایتمك کبیلر بارچه‌سی شول ۱۹ نچی عصر آخیرلرنده میدانغه کلمشدر. بناءً علیه روسیه‌خلقینك ترقیگه باشلامقینه ۱۹ نچی عصر اورتاسینی تاریخ طوتمق ممکندر. اما مسلمانلرنك ترقی فکرلری ایله زینتلانمکی یکرمنچی عصر باشندن حساب ایدیله‌در. بو تقدیرده مسلمانلرده ترقی فکرلری وترقی حرکتلری وطنداشلرندن یارطی عصر صوڭ باشلانغان اولادر.

مسلمانلرده آثار ترقینك یارطی عصر صوڭغه قالوب باشلامقینه سبب نه‌در؟ بونك سببی شولدرکه: الك وقتلر مسلمانلر یورلری ایرکون، قریه‌لری آیرم اولغانغه کوره هیچ بر تورلی ملتکه قاطناشماینچه اوز آللرینه آیروم یشامقده لر ایدی. اول وقتلرده قریه‌لرندن چیتکه چغارغه هیچ بر تورلی مجبوریتلری یوق ایدی. بناءً علیه باشقه هیچ بر طرف ایله اختلاط ایتمزلر ایدی. ترقی‌نك برنچی شرطی ایسه، تورلی خلق ایله اختلاط ایتمکدر. عالمده نه وارنی کوروب اوز معیشتنده آنی تطبیق ایتمکدر.

بو کونگه قدر نه قدر آثار ترقیلری وار ایسه بارچه‌سی اقتباس طریقیله یعنی کشی‌دن کوروب کوچروب اشلمك طریقیله وجوده کلمشدر. شونك ایچونده روسیه ایچنده یاشاب باشقه‌لر ایله هیچ اختلاط ایتمگان قوم روسیه‌نك کرك قای یرنده اولسه‌ده اولسون بوکونده همان اویقوده‌در. قرغزیه‌ده یوچته آرقلی مکتوب صالوب مکتوب آلغانغه قدر وقتلی ایرشه‌گان توقریسی عجبسنگان کشیلر بوکونده وار‌در. روسیه‌ده ترقی آثاری حساب ایدلگان نرسه‌لرنك پایتختدن باشلانمقی، سیبریا کبی آیرم یاشاغان طرفلرغه آز آزغنه، صوڭغاروب انتشار ایدلمکی‌ده بوڭا آچیق دلیلدر.

صوڭره هر ملتنك ترقیسی بشقه بر مدنی ملت ایله اختلاطلری وقتندن باشلانمقی، مثلا: روسیه حکومتینك ترقیسی نمسه‌لر ایله اختلاطلری وقتندن، فرانسوزلرنك ترقیلری اندلس مسلمانلری ایله اختلاطلری وقتندن باشلاندیقی تاریخلرده مذکوردر. بونلر بارچه‌سی ملتلرنك بر بریله اختلاطلری تورانلرینك بوقاریلری درجه‌سینه ترقیلرینه یاردمچی اولدقینه دلیلدر.

اختلاطنك ترقی‌گه یاردم ایتمکی ملتلر آراسنده اولغان آیرمانی کوروب اولچارگه و یخشیسی یماننی آیروب یخشیسینی معیشت اشلرینه تطبیق ایتارگه امکان ویردیکی ایچوندر. بناءً علیه اختلاط وقتنده اعتبار ایله گیزوب ایکی ملت آراسنده اولغان آیرمه‌لرنی کوز آلدینه چغاروب میدانغه قویوچیلر نه قدر کوب اولسه‌لر ترقی فکرلری‌ده ملتده شول قدر کوب هم تیز تارالادر.

یارم عصر مقدم مسلمانلر باشقه‌لر ایله اختلاط ایتمیلر ایدی هم اول وقتلرده وطنداشلرمزده‌ده مسلمانلر اقتباس ایترلك آرتوق بر اش یوق ایدی. شونك ایچون مسلمانلرنك ترقیلری بوندن یارم عصر

مقدم یعنی وطنداشلرمزنڭ ترقیلری باشلانغان وقتده باشلانمادی.

بوکونگی وقتلرده معیشت اشلری آغرلنمق سببلی خلق قریه‌لردن چیتکه تارالوب شهردن شهرگه یوروب دنیا کوره باشلادیلر. وطنداشلرینڭ معیشتی ایله اوزلرینڭ معیشتی آراسنده آیرمه وارنی کوروب بلگاچ کوبسی اویغه قالدیلر. صوڭره روسچه لسان بیلگانلر خصوصا یاش ضیالیلر روس مطبوعاتی آرقلی تورلی ملتلرنڭ اصول معیشتلرندن خبردار اولدیلر. اوزلرینڭ تابقان آیرمه‌لرینی معیشت اشنده فائده‌لی، دیه ملتکه برم برم کورساته باشلادیلر. بونڭ ایچون رساله‌لر وغزته‌لر نشر ایده باشلادیلر. بو آیرمه‌لرنی اوزلری کوبدن کوروب بلگان آچق کوزلی سوداگیلر بونلرغه یاردمچی اولدیلر. بونڭ آرقاسنده مسلمانلر آراسنده‌ده شول هر کون کورمکده اولدقمز آثار ترقی نرسه‌لری تارالا باشلادی.

کیچکمکده عیب وارمیدر؟

روسیه مسلمانلرینڭ ترقی اشلرنده وطنداشلرندن یارم عصر کیچکمکلری عیبمیدر؟ بونی ده ملاحظه‌دن کچوره‌م: بوقاریده دیدیکمزچه بر ملتنڭ ایکنچی ملتدن کونلاشوب ترقی ایتمکی ایچون ایکی ملت آراسنده کوزگه کورنه‌طورغان بر آیرمه اولمق لازمدر. الك وقتلرده وطنداشلرمز ایله مسلمانلر آراسنده معیشت اشلرنده بر آیرمه‌ده یوق ایدی. باشقه‌لرنی مسلمانلردن آیرم بر یوقاری حالتکه کتورمك ایچونده یارتی عصرلق بر فرصت لازم ایدی. یعنی مسلمانلر ایله باشقه‌لر آراسنده الوغ بر آیرمه‌نی فقط باشقه‌لرنڭ ایللی یل قدر اجتهادلری صوڭنده‌غنه کوره بیلورگه ممکن ایدی.

شویله بر وقتده روسیه حکومتی معیشت اشلرنده روسیه خلقینه نمونه اولمق ایچون چیتدن کشیلر چاقردی. مناسب یرلرگه گیرمانیه‌دن کلگان نمسه‌لرنی اورناشدردی. روسیه‌دن کوزی آچیق کشیلرنی چیت حکومتلرگه سیاحتکه چغاردی. روسیه بازارلرینه چیتده اشلنگان یات نرسه‌لر جلب ایدلدی. عمومی ویستافکه‌لر یاصالدی. بونلر بارچه‌سی روسیه‌لولر ایله باشقه‌لر آراسنده نه قدر آیرما وار اولدقینی خلقغه آڭلاتمق ایچون اشلانگان اشلر ایدی.

طبیعی، بو اشلردن باشلاب فائده‌لنوچیلر ملت حاکمه اولدی. لکن کرك آوروپا ایله، کرك روسلر ایله اختلاطلری الکیدن قصورلق ایتمگان یهودلر و ارمنلرده بونلردن کیرو قالمادیلر. بونلرغه اختلاط ایتمکان ولسان بلمگان مسلمانلر بو اشلردن فائده‌لنه آلماسه‌لر البته معذورلردر. ایشته اوشبو طریقه ۱۹ نچی عصر اورتالرندن باشلانغان حرکتلر سایه‌سنده باشقه‌لر ایله مسلمانلر آراسنده زور بر آیرمه حاضرلندی. یکرمنچی عصر باشلارنده بو آیرمه تمامیله مسلمانلر کوزینه کورینورلك بر حالتکه کلدی. شویله‌که: مسلمانلر اوز حاجتلرینی اوزلری اشلی آلماغان وقتده بشقه‌لر اوز حاجتلرینی اوزلری تماملاب بشقه‌لر حاجتینی‌ده حاضرلی باشلادیلر. الك مسلمانلر قولنده اولغان تجارت آفرن آفرن بشقه‌لر قولینه کوچه باشلادی. مسلمانلر، اوز یرلرینی اوزلری ساتوب آلماغان وقتده بشقه‌لر اوزلرینکی اوستینه اجاره‌گه آلوب ساتوب باشلادیلر. بایلقنك زور قسمی هر یرده بشقه‌لرده کوریله باشلادی. منصب وتوره‌لك هر یرده بشقه‌لرده اولوب مسلمانلرغه یالغز خادملك وحمالچیلق کبی اشلر گنه قالا باشلادی.

بونی کورگان مسلمانلر کینه‌تدن اویغاندیلر. لکن بیك وقتلی اویغاندیلر. زیرا پایتخت طرفندن باشلانغان بو ترقی حرکتلرینك ژولغه‌نك بو طرفینه سرایت ایتمکی ایچون تام یارتی عصر لازم ایدی. زیرا روسیه‌ده ترقینك یوریشی بویله‌در. شونك ایچون یکرمنچی عصر باشلارنده ژولغه‌نك صول طرفنده اولغان باشقه وطنداشلرمزده‌ده آثار ترقی حساب ایدیلورلك نرسه‌لر یوق ایدی. شونك ایچونده اقتصادی جهتدن مسلمانلرنی آرتوق ایزارگه موفق اوله آلمادیلر. ایشته شونلرنی ملاحظه ایتوب مسلمانلرنك بو وقتده اویغانمقلرینی وقتلی دیه‌مز. اگر تعصبسز فلانسز همه مسلمان قولغه قول ویروب معیشت اشلرینی اصلاح قلورغه اجتهاد ایتسه‌لر تیز وقتده وطنداشلرینی اوز ماسه‌لرده آرتوق کوب آرتقه‌ده قالمایه‌چقلردر. بناء علیه، یارم عصر کچکمه‌ده عیب یوقدر. فقط بو تاریخدن باشلاب عمومی اجتهاد وغیرت لازمدر.

تیگز معیشت ایته آلورلرمی؟

دینگز اورطاسنده آطه‌ده یاشاغان اوچ قریه خلقی قریه‌لرینی و یورط جهازلرینی برتوسلی ایدوب بوندن صوڭ دنیاده تیگز عمر ایتارگه قرار ویرگانلر هم آطه‌ده اولغان هر تورلی نرسه‌لرینی تیگزلاب تقسیم ایتکانلر. هر قریه‌گه معیشتلرینه ایرکونلاب یته‌چك قدر نرسه هم آقچه تیکان. هر قریه‌گه کشی حسابی‌ده تیز چقغان. مگر برنچی وایکنچی قریه کشیلری آراسنده هنرچیلر اولوب اوچونچی قریه خلقی آراسنده اصلا هنرچی اولماغان.

بواوچ قریه خلقی ایسکی اویلرینی و جهازلرینی یوق ایتوب یاڭادان هر کم‌گه برتوسلی اویلر و جهازلریاصارغه کرشکانلر. برنچی قریه خلقی اوز حاجتلرینی اوزلری یاصارغه لکن چیتکه نرسه صاتماسقه هم چیتدن نرسه آلماسه قرار ویرگانلر. ایکنچی قریه خلقی اوز حاجتلرینی اوزلری تماملا‌غاننڭ صوڭنده چیتکه‌ده نرسه صاتارغه لکن چیتدن نرسه آلماسقه قرار ویرگانلر. اوچونچی قریه خلقی حاجت نرسه‌لرینی باشقه‌لردن اشلاتورگه چیتدن نرسه آلوب هم چیتکه نرسه صاتارغه قرار ویرگانلر.

اوچ قریه اوچسی‌ده قرارلرینی رعایه ایدوب اشلرینی اشلاب تمام ایتکانلر. لکن اشلری تمام اواور اولماز بواوچ قریه‌نڭ بایلقنده کوب آیرمالر کورینه‌باشلاغان. شویله‌که: برنچی قریه‌نڭ بایاغی بولنگان وقتدن اصلا اوزگارمگان. ایکنچی قریه‌نڭ بایلغی بولنگان وقتدن کوب آرتقان. اوچونچی قریه‌نڭ بایلغی بولنگان وقتداغی‌دن کوب کیموگان. بویله تیگزسزلك‌گه سبب نه‌در؟ بونلر بوندن صوڭ دنیاده تیگز معیشت ایته آلاچقلرمی؟ بونلرنڭ قایسی حقلیراق؟ اوچونچی قریه خطاسینی نچوك تصحیح ایدرگه ممکن؟

تجارت

پروتیکسیونیزم

پروتیکسیونیزم ۱۸ نچی عصر میلادینک نصف اخیرنده فرانسه‌ده «کالبر» وقتنده باشلاب، صوڭره آوروپانک باشقه حکومتلرنده‌ده شهرت تابدی. پروتیکسیونیزم مملکت ایچنده صناعتنی و هنرنی قوتلندرمک ایچون مملکتکه چیتدن اشلانوب کرگان ماللرغه هم مملکتدن اشلنمگان کوینچه چقغان ماللرغه زور پوشلینه صالمقدن عبارتدر. بوندن مقصود: چیتده اشلنگان مالنک بهاسینی کوتاروب کشی آلا آلماسلق ایتوب کرک نرسه‌لرنی مملکت ایچنده اشلرگه مجبور ایتمکدر. هم اشلانورگه تیوشلی ماده‌لرنی چیتکه کوب چقارماینچه مملکت ایچنده قالدرمقدر.

برنچی قاراشده بو اصول ایکی الوش فائده‌لی کوریلمکده‌در. برجهتدن خزینه‌نک آقچه‌سینی کوبایتدکی کبی، ایکنچی جهتدن مملکت خلقینی صناعتکه اوگراته‌در هم فرانسیه‌ده بونک برنچی تجربه‌سی بیک گوزل نتیجه و برمش ایدی. شونک ایچون باشقه حکومتلر بارچه‌سی آنی قبول ایتوب هر نورلی ماللرغه صاقلق پوشلیناسی صالا باشلادیلر. لکن باشقه یرلرده بونک نتیجه‌سی فرانسیه‌ده‌گی چه چقمادی. پوشلینالر هنرچیلرنی وقتلی‌غنه حرکتکه کتوردی ایسه‌ده لکن ضرری فائده‌سینه قاراغانده کوبراک اولدی.

ایڭ الك پروتیکسیونیزم بین الملل تجارت ایچون ضررلیدر. چیتدن کیلگان طاوارلرغه پوشلینه زور اولغانلقدن کوب طاوارلر مملکت ایچینه کره آلمی قالالر. بونک ایچون مملکتلر بربربله دشمانلانه باشلادیلر. هرقایسی اوزینک سعادتینی باشقه‌لرنی بارابلاندرمقده کوره باشلادیلر.

پروتیکسیونیزمنک ضرری مملکت ایچوندن چیتکه خام اشیا یعنی اشلنمگان نرسه‌لر چقارغان وقتده بیگراک معلوم اولادر. خام اشیاغه پوشلینه زور

اولدقدن آنلرنی چیتکه چقارمق سوداگیرلر ایچون فائدەسز اولدیقدن مملکت ایچنده بویله نرسەلر ایله تجارت طبیعی مقدارندن کیمیدر. بازاری یخشی اولمغاچ خلق آنلرنی یتشدررگه اجتهاد ایتمیدر. بو ایسه طبیعتدن استفادەنی کیموتەدر. بناءً علیه عامه ایچون ضررلیدر.

صوڭره زور پوشلینەلر آرقاسندن چیتدن مال کیتوره آلماوچیلق مملکت ایچنده اولغان فابریقه و زاود خواجەلرینڭ ایرکەلنمکلرینه، نرسەلرینی اوزلری تلاگان بهاغه صاتوب خلقنی ایممکلرینه، نرسەلرینڭ نچارلرینی یخشیلری ایله بر درجەده کیتدکندن آنلرنی یخشیرتورغه، اجتهاد ایتمکلرینه سبب اولادر. بو ایسه صناعتنڭ نفیسلك جهتندن تنزلینه سبب اولادر.

پروتیکسیونیزم سایەسنده نرسەلر قیمتلاندیکی ایچون مملکت ایچنده آنلرنی استعمال کیمیدر. استعمالنڭ کیمومکی ایچکی تجارتنڭ کیمومکینه سببدر. بونی شوندنده بیلمك ممکندرکه: جمهوریت متفقەده هر بر کشی باشینه ٥٦ پود ایکمك، ٨٥ قداق شکر، ١٤ قداق چای، ٨ پود چوین استعمال ایتولدیکی حالده بزم روسیەده کشی باشینه یالکز ١٥ پود ایکمك، ١٧ قداق شکر، بر قداقدن کم چای، بر پود چاماسنده چوین استعمال ایتولەدر. بو نرسەلرنی انگلتره، فرانسیه و گیرمانیه کشیلری بارچەسی روسیەدن کوب درجه ارتق استعمال ایتەلر. مثلا گیرمانیەده هر کشی باشینه ٢٢ پود ایکمك، ٣٦ قداق شکر، ٧ قداق چای، اون پود چوین استعمال ایتلمکدەدر. بوڭا سبب: اول مملکتلرده بو نرسەنڭ بزم روسیەگه قاراغانده آرزان اولمقیدر. شونڭ ایچون آنلرنڭ سوداگیرلری بو نرسەلرنی کوبرەك اوتکاره آلالر.

ایشته پروتیکسیونیزمنڭ بو کبی ضررلری اولغانلقدن ١٩ نچی عصر میلادی ایچلرنده اڭا قارشی حرکت باشلاندی. ١٩ نچی عصرنڭ مالیونترندن کوبسی پوشلینیەلری بتوروب تجارتکه حریت ویررگه دعوت ایته باشلادیلر. ایشته شول وقتدن بیرلی تجارتنڭ حریت مسئلەسی میدانغه چقدی.

استعمالچیلر جمعیتی

کیبت و بازارلردن نرسه آلوب صرف ایدوچیلر استعمالچیلردر. واق کیبتلرده کوب وقت قیمتچیلك اولوب بعض وقت قوشقلی یاکه بوزولغان نرسه‌لر صاتولغانغه کوره بوندن قوتلمق ایچون استعمالچیلر اوز آرا اویوشوب اوزلرینه کرکلی نرسه‌لرنی آزران بردن یخشیسینی و آلداوسزینی آلورغه اتفاق ایتسه‌لر بونی «استعمالچیلر جمعیتی» دیه آتالادر.

نمسه‌لرده، انگلیزلرده و غیرو طائفه‌لرده استعمالچیلر جمعیتی کوبدن واردر هم غایت کوبدر. آنلرنك بعضیلری زور سرمایه‌لرنی مالکدر. آراده یوز مکدن آرتق اعضالری اولغانلری ده واردر. بو جمعیتلر اوز اعضالرینه آرزان بها ایله یخشی نرسه صاتمق ایچون مخصوص کیبتلر و مگازینلر آچالار. اعضالرینه حاجت نرسه‌لرنی اشلامك ایچون مخصوص صناعتخانه‌لر طوتالر. غالبا ایتوکچی وتکوچی کیملرنی خصوصا ایکمك پشروچی وتگرمانچیلرنی بونلر اوزلری طوتالار. بو مگازینلر وصناعتخانه‌لر اوز اعضالرینه صاتقان واشلاگان کبی بشقه‌لرغه ده صاتالر واشلیلر. فائده‌سینی جمعیتنك قرارینه قاراب هر یل اعضالرنك فائده‌لنمقلری ایچون مکتبلر، کتبخانه‌لر، قرائتخانه‌لر و عائله‌سزلری ایچون آشخانه‌لر آچالار. یاکه آنك ایله واق هنرچیلرنك اشلاگان نرسه‌لرینی جیوب تیوشلی برینه ایلتوب صاتوب بر طرفدن جمعیتکه و ایکنچی طرفدن واق هنرچیلرگه فائده و یاردم ایته‌لر.

بزم روسیه‌ده ده کوب یرلرده استعمالچیلر جمعیتی آچلمقده‌در. بونی «اوبشستوا پاتربیتلی» دیب آطیلر. بونلرنك کیبتلرینه «لافکااوبشستوا پاتربیتلی» دیلر. بزمچه «استعمالچیلر جمعیتنك کیبتی» دیمکدر. بو جمعیتنی شهرلرده، قریه‌لرده، محله‌لرده، زاود وفابریقه‌لرده هر یرده آچمق ممکندر. مگر اوستاف تقدیم ایدوب گوبرناطورلردن رخصت آلمقلری لازمدر.

اوستافده جمعیتنك مقصدی، اعضالقغه کرونك شرطلری، اعضالرنك حقوقلری، سرمایه‌نك قایدان حاصل اوله‌چقی، پراولنیه سینك اشلری، اعضالر آراسنده فائده‌نی تقسیم طریقلری، اعضالرنك عمومی مجلسلرگه جیولمق و آنده اشگه قرار ویرمك اصوللری، اشنی طوقطاتقان تقدیرده نچوك اش قلنه‌چغی یازلغان اولورغه تیوشدر.

استعمالچیلر جمعیتی ایچون مخصوص اوصتاف ۱۸۹۷ نچی یلده ، ۱۳نچی مایده داخلیه منیستری طرفندن یاصالوب نشر ایدلمشدر. بونی «نارمالنی اوصتاف» دیب آتالادر. اوشبو نارمالنی اوصتاف ایله آچیلاچق جمعیتلرگه هر یرنك گوبرناطوری رخصت ویره آلادر. اما نارمالنی اوصتاف ایله اولماغانده گوبرناطور آرقلی داخلیه منیسترندن رخصت آلوق لازم اولادر.

استعمالچیلر جمعیتینك فائده‌سی، هر نرسه‌نی یاصالغان یرندن طوغریدن طوغری آلوب یخشیسینی آلوق هم اعضالرغه ممکن قدر آرزان بها ایله طاراتمق وشونك ایله برابر صاتو ایتوب آز اولسه‌ده فائده‌ده قازانمقدر. بویله جمعیتلرنی مسلمانلرده تجربه ایدوب کورمك تیوشدر. بو طوغروده لازم معلوماتنی «اقتصاد» اداره‌سندن آلوق ممکندر.

حساب دفتری

تجارت قانونینڭ ۶۰۵ هم ۶۲۱ نچی ماده‌لری بوینچه هر بر تجارت اشی ایله شغللنگوچیلر حساب دفترلری طوتارغه مجبوردر. بو دفترلر ترتیب ایله طوغری استعمال ایدلسه‌لر دعوی ونزاع و قتارنده بینة یعنی داقومینت اولورغه‌ده ممکندر (۶۱۷ نچی ماده).

بویله دفترلرده توزاتمك، صریق پچراتمق وبوش آرالرینه یازوق ممنوعدر. نرسه‌لرنك اسملرنده بهالرنده یاکه مقدارلرنده اولغان خطالر «قوس» ایچنده قالدریلوب درستی یازلغاننڭ صوڭنده آنی نچوك اوقورغه کرکلك طوغروسنده آستنه‌ده شرح یازیلور.

قانوننڭ دیدگینه بناءً: روزنیچنی سوداگیرلر اوشبو دفترلرنی طوتمق تیوشدر: ۱ ـ طاوار دفتری. بوڭا آلوغان وصاتولغان طاوارلرنڭ بهالری نهم بورچ‌غه‌می، ویکسل‌گه‌می یاکه آقچه‌غه‌می صاتولغانی یازیلور. ۲ ـ قاصه دفتری. بو دفترگه آقچه‌لرنڭ کرگانی و چققانی یازیلور، هر کون کونلك صاتودن حاصل بولغان آقچه‌لرنڭ یکونی یازلسه یته‌در. اما راصخودلر بارچه‌سی مفصل یازیلورغه تیوشدر.

بو دفتر هر آیده بر کره حسابلانوب رامخودی پربخودندن طرح ایدلگاننک صوڭند، قالغانی پربخود اسمی ایله یاڭا آیغه یازلمق تیوشدر. بونی دفتر دار- لر زاکلوچینیه دیب آطیلر. ۳- راسچوت دفتری. بو دفترگه کمنگه، قایچان نرسه ایچون کوبمی بورچلانغانلقی اوزینکی هم کشینکی بارچه‌سی تولاو وقتلری ایله یازیلور هم تولانگان قدرلری آیی، چیصلاسی ایله یازیله وارر. ٤- داقومینت دفتری. بو دفترگه ویکسللر بورچ سندی اولورلق مکتوبلر، زاسپیسکه‌لر، بانقه بیلیتلری، کانترا کتلر، دگاوورلر و بوڭا اوخشاشلی داقومینتلر یازیلور.

میلوچنی سودا گیرلر ایچون من- کور دفترلرنك اولگی اوچوسینی طوتمق تیوشدر. بو دفترلرده یازلغان نرسه‌لر سر حساب ایدیلدر. شونك ایچون آنلرنی صوراب آلوب قارارغه صودغه باشقه هیچ کمنك حقی یوقدر. صودده فقط تجارت قانونینك ٦١٧ نچی ماده‌سنده کورساتولگان صورتلرده گنه صوری آلادر. تجارت دفترلرینك ایسکی یللرنقی‌ده ایسان کوینچه صاقلانورغه تیوشدر.

شرکت و جمعیتلر طرفندن آچو- لغان کیبت و مگازینلردر هم پریکازشچك لر قولینه طابشرلغان ماللرده حساب دفترلرینی وقتلی یازوب ترتیبلی بو- رنمك خواجه ایچون کوڭل تنولغینه، خد- متکارلر ایچون یوز آقلغینه سبب اولادر. شوڭا کوره بو دفترلرگه دقت ایله اهتمام ایدیلورگه تیوشدر.

بانقه معامله‌لری

ویکسلگه اوچوت یاصامق ویکسللر نی قولدن قولغه آوشدرمقنك یگللگی، ویکسللرگه اوچوت یاصامق معامل- سینك میدانغه چقمقینه سبب اولدی. بو معامله تجارت بانقه‌لرینك اهمیتلی باش معامله‌لرندن حساب ایدلمکده‌در.

اوچوت یاصامق شوندن عبارتدر- که: بانقه ویکسللرنی تولاو وقتی یتشما- سدن الك انی خالص اقچه‌غه حساب ایدوب الادر. مگر ویکسلنك صوما- سندن «دیسقونط» آطالغان معلوم پرا- سنتنی طرح ایته‌در، یعنی کیموته‌در. بویله کیموتمك شونك ایچوندرکه، عادتده و یکسل کاغدلرینه بورچغه آلونغان ما- لنك صومماسی هم ویکسلنی ویرگان کوندن تا بورچینی تولاگانچه‌گه قدر تیوشلی اولغان پراسنتی یازلغان اولادر. بو تقدیرده ویکسلنك بهاسی اوزنده یازلغان صومماغه فقط تولاو کوننده‌گنه برابر اولادر. اما آنده قدر آنك بهاسی اوستینه یازلغان قدردن کیم اولادر. ایشته اوشبو آیرما حساب ایدیلوب دیسقونط صومماسینه کرتیله‌در. دیسقونط تعیین ایدلگانده ویکسلنی تولاو مد- تینه قالغان وقت حساب ایدیوب شول

وقت بورچلرغه تولانمکده اولغان بللق پراسینت حسابندن تعیین ایدیلدر. صوڭره ویکسلگه اوچوت یاصاغان کشی، تولاوچی بولگان تقدیرده، آقچه‌سنی آلا آلماو خوفی واردر. شوننگ ایچون دیسقونط صومماسینه دخی معلوم مقدارده خوف پراسنتی یعنی استرخاوای پر-یمیه‌ده کرتیلدر.

دیسقونطنگ مقدارینی تعیین ایتکان وقتده بانقه‌لر آقچه بازارینه و سرما-یه‌گه احتیاجنگ مقدارینه قاریلر. اگر اوچوتقه کوب ویکسللر کیلوب طورسه اول وقت سرمایه‌گه زور احتیاج اولغا-نلقدن آقچه‌نگ قدری آرتوب دیسقونط نگ مقداریده کوتاریلدر. اگر تجارت اشلرنده سکته اولوب آقچه‌غه احتیاج بومسارسه اول وقت بانقه‌لرده بوش یاتا طورغان سرمایه‌لر کوندن کون آرتقانغه کوره دیسقونط مقداری‌ده توشر بله‌در.

یوقاریداغی تعریفدن آڭلا-شلدیغینه کوره ویکسلگه اوچوت ایتمک رهن قلاندن بشقه فقط ویکسل وبرو-چینگ امضاسینه اشانوب، بورج وبرمک دیمکدر. بناءً علیه ویکسلگه اوچوت ایتمک بورچلی کشینگ اشانچلیغینه بناء ایدلگان «لیچنی کریدیت» حساب ایدیلدر.

قانون بوینچه هر بورچلی کشی بتون مالی و ملکی ایله بورچ توله‌و-سنده مسئولدر. لکن تجارت عالمنده کشی‌نگ مالینه کوب اناپت ایتمیلر. زیره آنگ بیك تیز یوققه چقمقی ممکندر. خصوصا تجارتکه سکته کلگان وقتلرده تیز یوغالمقده‌در. بناءً علیه تجارت بانقه‌لری بورچلرینی بشقه طریقه تأمین ایدرگه طریشه‌لر: اوّلا آنلر اوچوت ایدرگه ۹ آیدن آرتوق مدتلی ویکسللرنی آلمیلر؛ کوبراك اوچ آیلق هم آلتی آیلق ویکسللرگه اوچوت یاصیلر. بونده مدتنك قسقه‌لغی اشانچغه سبب، اولادر. زیره ویکسل وبروچینك حالی اول قدر آز مدت ایچنده آرتوق اوزگاروب کیتماس، دیلر.

ایکنچیلی: بانقه‌لر اوچوت ایدرگه عمومی قاعده‌لری بوینچه ایکی امضالی اولغان یعنی ویکسل وبروچی ایله بانقه‌غه صالوچینك (ریمتینت) امضالری اولغان ویکسللرنی گنه آلالر. بوده بری مفلس اولغان تقدیرده ایکنچیسندن آلمق ممکن اولسون ایچوندر. مگر بیك سیراك ماده‌لرده گنه بو قاعده‌دن استثنا یاصالادر. یعنی بانقه‌لر بعض وقت اوچو-تغه بر امضا ایله‌ده آلالر. لکن کامل اشانچلی هم بخشی شهرتلی کشیدن آلالر.

اوچونچیلی: اوچوتقه آلنغان ویکسللرنك تجارت ویکسللری اولیقینه یعنی طاوار آلغانلق یازلغان اولیقینه دقت ایته‌لر. بوننك ایله «دوطی» یعنی اورلگان ویکسللردن صاقلانالر. دوطی ویکسل دیب بیرده بیراسیر. یوقنی وار، دیب وبرلگان یا که ویکسل برابرینه

یا که بشقه داکومینتلر برابرینه ویرلگان ویکسللرگه اینه لر. ظاهرده بویله ویکسللرنی طانومق ممکن اولماسه ده طاوار آلغانی یازلغان ویکسللر کوب وقت اشانچلیراق چغه در.

مسلمان بانقه لری

بانقه لر اطرافنك یورگان خبرلرگه کوره، روسیه ده اولغان مسلمانلر مسلمان تجارتینه خدمت ایتمك ایچون بانقه تأسیس ایتارگه فرض ایده لر ایمش. بانقه باشده اشنی پایتختلرده باشلاب صوڭره تفلیس، خیوه، بخارا، کالکوته، کاشغار وطهران ده هم آزیاده تجارت مرکزی اولغان بشقه شهرلرده شعبه لر آچه‌چق اولادر. مسلمان بانقه سینك اشکه باشلامقی ۱۹۱۰ نچی یل باشنك اولاچقدر.

غ. - ق.

مسلمان شاکردلر

بو یل سمبر تجارت مکتبینی ٦ مسلمان یکتی تمام ایتگانلر. بونلر: سلیمان آغیشف، رحیم آقچورین، علی بولاطف، داود بولاطف، عین الدین دبیردیف هم اسماعیل اوتامیشفدرلر. اوتامیشف جنابلری «قاندیدات قاممیر-سبی» درجه‌سی و آلتون میدال ایله اکمال ایتمشدر. تبریك ایده‌مز. اگر یوقاری مکتبلرگه گیتماز ایسه لر ملت آراسنده کروب اوقوغانلرینی اشکه کرتوب ملتنك تجارتینه هم اوزلرینه فائده ایتمکلرینی آرزو ایده‌مز.

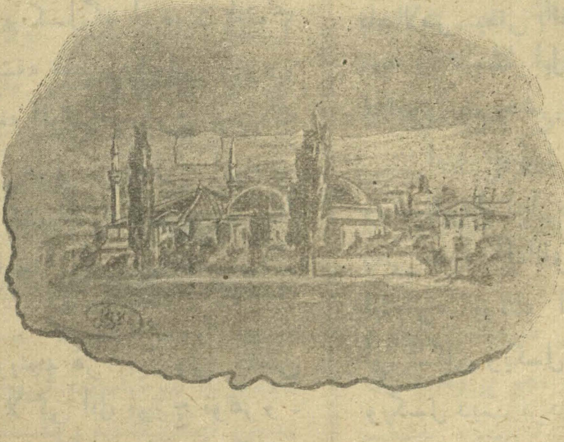

صناعت

آول خلقینڭ کلیرینی آرتدرمق ایچون ایڭ یخشی یول. آوللرغه تورلی هنرلرنی طاراتمقدر. معلومدرکه: خام اشیالر یعنی تیری، جون، یوکه وآغاچ کبی اشلانمگان نرسه لر صاتولغانده بیک آر-زان صاتیلادر. اما اشلنگاچ صاتوب آلغاندن بیک قیمت آلونادر. دیمك هر نرسه اشلاو آرقاسنده قیمتلانه در. بوڭا سبب نه در؟

بوڭا سبب شولدرکه: نرسه نڭ قیمتینه دخیده آنی اشلامك بهاسی قوشیله در. اشلانور ایچون نه قدر کوب قولغه کروب چقسه شول قدر قیمتی آرتوق اولادر. بناءً علیه آرزان خقغه صاتیلاچق بر نرسه نی قیمتلاندروب صاتمقده ممکندر. بونڭ ایچون آنی یالڭز اشلاب صاتمق یتهدر.

آولده خام اشیا کوب اولادر. آنلر بارچه سی آولنڭ اوزنده اشلانوب قیمتلانوب چقسه آولغه بیك کوب آقچه قالدراچقدر. مثلا بر یورتده بش-ادن تیری اولسه آنی صاتقانده باری بش-اون صوم آقچه اولادر. اگر شول قریه ده بر کشی آنلرنی آلوب ایلاسه، آڭا ایلاگان حقی قالور ایدی. ایکنچیسی آنی آلوب طشلاب تکسه، آڭا تکگان حقی قالور ایدی، هم طشلق صاتوچیغه ده بر آز سودا اولور ایدی. اوچونچیسی: آنلرنی ایلنوب کیراك یرینه صاتسه ، آڭا آرتوندن یور-گان حقی البته قالور ایدی . اوشبو طریقه بر یورطده اولغان تیریلردن آولده برنچه کشی فائده‌لنور و قولغه آقچه توشرور ایدی .

یالڭز تیریدن گنه دگل بشقه لرده‌ده شولایوقدر. مثلا بر یورطده اولغان یونڭنی ایکنچیسی آلوب تتسه، اوچونچیسی آلوب ارلاسه، دورتنچیسی آلوب آندن اویوق ویپرچاتکه کبی نرسه لر بیلاسه، بیشنچیسی آنلرنی ایلنوب بازارغه صاتسه بولرنڭ هر قایوسینه اوز خدمتلری قدر خدمت حقی آقچه قالور ایدی . شونڭ یاننده دخی شول جوننی آلوب کیز یاصاو-وچیلر کیز اشلاب کیز ایتوك و کیز کالوش یاصاوچیلر اولسه ایدی آنلرده اوز خدمتلری قدر فائده‌لنوب قالورلر ایدی. بزم قریه‌لرده ایسه بوکون بویله هنرچیلر بریده یوق . شونڭ ایچون قریه دن چققان تیری و یون دن یالڭز تیری و یون خواجه‌سی غنه آقچه آلوب قا-لادر. اشلاگاچ دورت و بش صومغه

صاتوله طورغان نرسه باری بر صوم یا ایکی صومغه صاتوله‌در. اشلانوب چقغان تقدیرده قریه‌گه دورت-بش یوز صوم قالدراچق مال باری بر ایکی یوز صوم قالدروب چغوب کیته‌در. بونك اوستینه قش کونلرنده آول خلقینك وقتلریده برده اشسز بوشقه اوته‌در.

اگر قریه‌لرده تورلی هنرلر تارالسه ایدی یعنی آول خلقی اوزلری طریشوب قایدان اوگرانورگه ممکن شوندان بر هنر اوگرانوب قش کونلرنده شونلر ایله شغللنسه‌لر ایدی بردن وقتلری اسراف اولماز و ایکنچیدن کونلری یخشی اوتار ایدی. اوکغان قریه خلقلری بر الاو صالامدن بر ایکی یوز صوم طابش ایته‌لر. بو بزگه عجب کبیدر؛ لکن حقیقتدر. مگر آنلر بزمچه صالامنه صالام کوینچه صاتمیلر بلکه هنرلری آرقاسنده آندن تورلی تارتمه‌لر وصاندقلر یاصاب یاکه صالام اشلاپه‌لر یاصاب صاتالر. بزم بر ایکی پیچاك صالامدن آنلر بر نچه روبله فائده ایته‌لر. بو اش یالکز آنلرغه خاص دگلدر.

اگر اجتهادینه کرساك بزگه‌ده شولای ایتمك ممکندر. چن اراده ایله اراده ایدلسه هر شیئنی قولغه توشرمك ممکندر.

بعض بر هنرلر

آول معیشتننك فائده‌سی اولوب هر برده اشلامکی ممکن اولغان هنرلرنی جیوب تألیف ایدلگان رساله وطندشلرمزده کوبدر. آنلر قریه‌لرگه فائده‌لی دیه اوشبو هنرلرنی بیان ایته‌لر: استالارلق، باشچوك اشلری، بالطه اشی، تیمرچیلك، اسلیسار اشلری، قرمه‌چیلق، ساعت اشلری، کیز اشاری، صومالا، اسکیپیدار ونارات مایلری چغارمق، طوقو اشلری، کتاب توبلامك، کارویکا اشلامك، کانوپوت اشلامك، قالای اشلری، بویاو اشلری، قارا هم واکسی یاصامق، صاوتلر لودیت ایتمك، تیری ایلامك، کون اشلری، قورچاق و اویونچقلر اشلامك، صابون قایناتمق، ترانتاس مایلری قایناتمق، چولمك اشلری، «پاپی ماژ» دن یعنی کاغذ قامرندن تورلی نرسه‌لر یاصامق، چبق‌دن کارزینکه‌لر اورمك، پوتاش چغارمق، کومر یاندرمق، کیرپچ اشلامك و غیرلر.

بو کبی اشلرنی اوز آرادن اشلاگوچیلر چقسه معیشت اشلرینك توزالمکینه کوب یاردمی اولاچقدر.

شرکت اعمال

اشچیلر کوچلرینی برگه قوشوب، عمللرینی سرمایه ایدوب فائده‌سینی آرالرنده تقسیم ایدرگه عقد شرکت ایتسه‌لر بوڭا «شرکت اعمال» دیه آتالادر. بوڭا «شرکت ابدان» و «شرکت صنایع» هم «شرکت تقبل» دیب‌ده ایته‌لر. بونی غربی آوروپاده «آصصوصاسیه» و روسیه‌ده «آرتیل» دیه تعبیر ایده‌لر.

آوروپاده شرکت اعمال پك مشهور در هم تورلی روشده اش کوره در. بو یله شرکتلرنڭ باش مقصدی عمله‌نڭ مادی جهتلرینی یخشی تاءمین ایتمكدر و آنلرنی سرمایه‌دارلرنڭ تحت نفوذلرندن چغارمقدر.

شرکت اعمالده ضرر و فائده بارچه‌سی شریکلر آراسنده تقسیم ایدیله‌در. دیمك اوز کوچلرینڭ نتیجه‌سندن اشچیلر اوزلری فائده‌لنه‌در.

شرکت اعمال اشچیلرنڭ مادی جهتلرینی یخشرتمق ایله برابر اشنڭ اورچه‌لی اولمقینه‌ده سببدر. خواجه کشینڭ اشلمکی یالچیلرنڭ اشلمکندن اورچه‌لی هم دقتلی اولدیقی هر کمنڭ معلومیدر. صوڭره شریکلر بارچه‌سی اش‌که نظارت ایتدکلرندن آنلر آراسنده ایرنجك و یالقاولرغه یشامق ممکن دگلدر.

شرکت اعمالنڭ اوشبو فائده‌لری ایله برابر آز تار الماقینڭ سببی شولدر که: برجهتدن اتفاقغه موقوف بولوب بویله شرکتلرنی اتفاقاوجودکه چغارمق قیوندر. ایکنچی جهتدن زور بنا وماشینالر ایچون کوب سرمایه صوراغان اشلرنی بویله شرکتلر ایله‌گنه اشلامك ممکن دگلدر. بناء علیه اشچیلر وهنرچیلر شرکتی فقط کوب معلومات هم کوب سرمایه صوراماغان اشلرده‌گنه فائده‌لیدر.

شولای اولسه‌ده اورطه حاللی کشیلردن کوبراك کشی برگه قوشبلوب زور اش قیلوچیلرغه رقابت ایتمك ممکندر. واقلقدن اش چقماغان ماده‌ده مسلمانلرده شرکت اعمالدن فائده‌لنسه‌لر کرك. لکن سرمایه‌که محتاج ماده‌لرده سرمایه دارلرگه الوش چغارمقدن دخی آغرسنماسقه تیوشدر. زیرا آندی ماده‌لر طابش عمل ایله سرمایه‌نڭ ایکیسینڭ نتیجه‌سیدر.

غزته‌لر نیچك حاضرلنه‌لر.

ایلك اوّل غزته‌گه درج ایدیله‌چك مقاله‌لرنی بر یرگه جیالر. بونلرنی باش محرر برقات کوزدن اوتکارادر. توزاتیله‌چك یرلرینی توزاتوب، طانوماسلق یازو-لرنی کوچرتوب یازدرادر. صوڭره مقاله‌لر مطبعه‌گه ویریله‌در. بونك ایله برابرینه قایسی مقاله قایو فصلده وقایسی یردن یازیلورغه تیوشلـکنی کورستکان فهرستن ویریله‌در.

عادتن مقاله‌لر یازمق ایچون کرافیت ایدلگان کاغد استعمال ایدیله‌در. یارطی طاباقنی بویغه یاروب یعنی بر طاباق کاغدنی اوزونچه دورت کبسا کـکه آیروب شونك یالغز بریاغینه‌غنه یازیله در. ایکی یاغینه یازلمیدر. بونك سببی شولدرکه: مطبعه‌ده حرف تزوچیلرنڭ قوللری مطبعـه بویاولرینه بویالغان اولغانلقدن کاغدنڭ بر طرفی تزیلوب بتکانچه ایکنچی طرفی بویالوب حرفلر طانوتماسلق درجه‌گه کیله‌در. شونڭ ایچون کاغـد نـڭ بر یاغینـه غنه یازالار. اگر یول آرالری بری بردن یراق اولسه توزاتمك ایچون آنسات اولادر. غزته‌لرگه مقاله یبروچیلر بونی رعایه ایدرگه تیوشدر.

مقاله‌لر، مطبعه‌گه ویرلـگاچ آنی حرف تزوچیلر قولینه ویریله‌در. آنلر آڭا قاراب حرف تزه‌لر. مطبعه حرفلری کیریگه تابا تزیله‌در. تزیله‌چك حرفلر تزوچینڭ آلدنده قویلغان و هر حرف صانونچه بولنگان یاشچکلرده صالونغان اولادر. مسلمان حرفلری ۳۳ عدد اولوب آنلرنڭ کوبسی باش، اورطه، آخیر ویالگز حرفلرگه بولنگانلـکدن روس حرفلرینه قاراغانده اوچ الوش آرتوقدر. شونـڭ ایچون مسلمان حرفلرینی تزمك روس حرفلرینی تزمكدن کوب درچه قیونراقدر. قولنی یراق صوزارغه وکوڭلن کوبراك نرسه خاطرلرگه مجبور ایته‌در.

حرف تزگان وقتن تزوچیلر کوب وقت خطا ایته‌لر. اگر اوزلری خطا ایتماسه‌لرده بعض وقت یاڭلشلق ایله بر حرف ایکنچی حرف بولمه‌سینه صالونغان اوله‌در. بوندن آلنوب تزلگان حرفلرده خطا کیته‌در. شونڭ ایچون حرفلر تزیلوب بتکاچ آنی کاغدگه باصوب (تیسنت ایتوب) بر نسخه‌سینی مطبعه‌نڭ مصححینه‌ویره‌لر. مصحح آنی اصل مقاله‌لرگه قاراب هم اوز طرفندن کیلشسز بولغان جمله‌لرنڭ خطالرینی تصحیح ایدوب هر خطانی اوزتوغر-وسینه بیلگولیدر. تصحیح ایدوب تمام اولغاچ آنی حرف تزوچیلرگه کیری قایتارادر.

حرف تزوچیلر اوزلرینڭ قای یرده خطا تزکانلرینی کوروب آنی یاڭادان توزاتوب چغاره‌لر. لـکن بو

مرتبه‌سی اولگیسندنده قیونراق وچوبالچغراق اولادر . توزاتوب یتکاچ ینه مصححغه ویره‌لر . مصحح ینه خطالری بولسه توزاتوب تزوچیلرگه قایتارادر . تزوچیلر ینه توزاتوب مصححغه قایتارالار . اوشبو طریقه کوب یازولر اوچ-دورت مرتبه تصحیح ایدیله‌در . شولای اولسه‌ده مطبعه خطالری همان قالادر . بناءً علیه غزته ورساله‌لرده اولغان خطالرنی کوروب مطلقا محررلرینه نسبة ویررگه یارامیدر . تزاتورگه ممکن اولغانلربنی اوقوچی اوزی توزاتوب اوقورغه تیوشدر .

حرفلر، تزیلوب تصحیح ایدلگاچ ماشیناغه ویریله‌در . ماشیناده کرك قدرنچه باصلوب تمام غزته اولوب چغادر. صوکره آنی بوکلاب باندیرولاب آدریس یابشدروب بارچه‌سینی بر وقت پوچته‌غه طابشرالر .

غزته‌لر نیچك کوندریله‌در .

غزته اداره‌سینه آدرسلرنی گلگان دفترگه یازا بارالر . یل باشلرنده آدرسلر بیك کوب کلگانده اول آدریسلرنی دفترگه یازمق ایچون کانسیلاریه‌گه مخصوص کشیلر آرتدرالار . صوکره بر طاباق کاغدنی ، مثلا : ۳۶ شاقماقغه بولوب هر شاقماقغه برکشینك آدرسنی یازوب آنی مطبعه‌دن بر یلغه یتارلك باصدروب آلالر . ۳۶ آدریس باصولغان کاغدنی برفورما،دیب آتالادر. ایکنچی، اوچونچی و غیر فورمالرده حاضرلنگاچ آنلرنی‌فورما فورما کوینچه آیروب‌توروب قویالار. صوکره غزته‌لر کوندریلور وقت یتکانده هر فورمادن بررنی آلوب آدرسلرنی طوراب غزته‌لرگه یابشدره‌لر . فقط طوراغانده برفورما ایکی قات آلونماسون یاکه بر فورما آلنماینچه قالماسون، دیه دقت ایته‌لر.

فورماغه کرگان آدرسلر، اگر درست یازلغان اولسه‌لر ، شوندن خواجه‌لرینه یتشوب طورالر. اگر یاکلش اولسه‌لر طبیعی یولده طوقطالوب قالالر . شونك ایچون آدرسلرنی بیك درست یازوب بیررگه اجتهاد کرك هم غزته یتشمگانده بیك تیزلك ایله غزته اداره‌سینه معلوم ایدوب آدریسی نیچوك اولغاننی‌ده بیان ایدرگه کرك . یوقسه اداره‌دن غزته‌لر

هر کم گه بر فت چغوب کیله‌در یعنی پوچته‌غه بر وقت تابشریله‌در.

صوگره بر آدرسنڭ مدتی طولغاچ آنی ازلاب تاوب یرتوب چغالر هم دفتردنده تاوب صزالار. غزته اداره لری ایچون بو اش بیك آغردر. آنڭ ایچون کمنڭ آدرسی قایسی فورماده ایکانی و دفترنڭده قای برنده ایکانی تیز معلوم اولمیدر. بعض بر غزته‌لرنڭ یکرمی اوطوزمگدن آرتوق آدرسلری اولادر. بونلر آراسندن ازلاب چقمق البته قیوندر. شونڭ ایچون آدرس آلشدرغانده یاکه آدرس یا کارتقانڭ الککی آدرسنی یبرمکنی اوتنه‌لر. آگار قاراب قایسی فورماده ایکاننی بلمك ممکندر. چونکه هر آدرس‌که قایسی فورمالر ایکانی اشارت ایله یازیله‌در. بزم بعض آبونه‌چیلر: آدرس اوزگزگه معلوم، دیب یا کادان آدر-سلرینی‌ده مکمل یازمیلر؛ بواش خطادر.

صوگره غزته اداره‌لری یللق آبونه‌چیلرنڭ آدرسلرینی یلده بر کره گنه تیکشره‌لر. اما یارطی یللاب یاکه اوچ آیلاب آلوچیلر ایچون یلغه ایکی یاکه دورت مرتبه آدرس یازوب فورما باصدروب دفترلر بوطاب کوب وقتلر اوزدررغه مجبور اولالر. شونڭ ایچون کوب غزته‌لر یللق حقی مثلا دورت صوم اولغانده یارتی یلغه ایکی صوم اوطوز تین اولادر. اوچ آیغه بر صوم ایللی تین یاصیلر. اوشانداق آدرس آلوشدرغان ایچون بر قدر حق آلالر.

آبونه‌چیلر یللق یازلغانده هر کم ایچون فائده‌در. بردن غزته اداره‌لرینه اش آز اولا، ایکنچیدن یللق آلوچی غزته‌نی ارزان آلادر. اوچونچیدن پوچته حقی آز چغوب آقچه صال‌و مشقتلری کیمیدر. دورتنچیدن ناشرنڭ کوکلی طنچلانوب اشینی هر جهتدن یخشیلاندررغه اجتهاد ایتمکینه سبب اولادر. بشنچیاری لزومسز یازو صزو لرغه صرف ایدلگان وقت ملت ایچون طابش قالادر.

بزم بعض‌لریمز بربولی، آقچه چغارمقدن آغرسنوب غزته‌لرغه اوچ آیلاب آبونه یازیله‌لر. بو اش خطادر. زیره ملت ایچون کوب اسرافقه سبب اولادر. بونی شوندان بلمك ممکندرکه: مثلا «وقت» غزته‌سینی یلغه آلغان کشی پیراواد راصخودلری ایله باری دورت صوم ۱۴ تین آقچه تولیدر. اگر شونی اوچار آیلقلاب آلسه یلغه غزته حقی دورت صوم سکسان تین هم دورت مرتبه پیراواد حقی ۶۴ تین بولوب مجموعسی بش صوم ٤٤ تین آقچه تولیدر دیمك برده یوقغه بر صوم ۲۸ تین آرتوق تولیدر. بونڭ اوستنه غزته اداره‌سیده دورت کره فورما باصدرمق ایچون مطبعه‌گه دورت حق تولیدر. اوشبو طریقه واقلاب آلمق هم آلوچی هم اداره ایچون مصار-فلیدر. بناءً علیه ممکن اولغانده یللق آبونه یازیل‌ورغه اجتهاد ایدرگه تیوشدر.

کشف و اختراع

آمریقالی مشهور ادیسسون ایك یڭل طریق ایله سیمنت‌دن بنالر صالمق اصولینی کشف ایتمشدر. آمریقاده بر جمعیت بونی تجربه ایدوب کوره‌چکدر. بویله بنالر بیك آرزان توشاچك ایمش. ادیسسون اوز عمرنك بارسی بر ملك بر یوز ایللی تورلی نرسه اختراع ایتمشدر.

ادیسسوننك بر مخبرگه سویلاگان سوزینی محترم «وقت» غزته‌سی شویله نقل ایته‌در: ادیسسون دیمش: «مین یاصاغان نرسه‌لری یاصارغه هر کمنك قولندن کیله. لکن کوبراك اشلارگه گنه کرك. مین شوڭا طریشه‌من، که فقرا خلقنك معیشتی اوچوزده اولسون گوزلك اولسون. مینم الکتریق لامپه‌م آلارغه بیك اوچوز یاقطی بیردی. مینم فونوغرافم آلارغه اوچوزلی موزیقا، کینیماتوغرافم اوچوزلی اویونلر، الکتریق طرمؤایم اوچوزلی ایزؤوشچیکلر بیردی. ایندی مین فقرا خلقینی اوچوزلی ایولر صاحبی اینو یولن طابدم» دیمش. البته چن اراده ایله هر نرسه قراغه کره‌چکدر.

هواده اوچمق

فرانسوز اینژینیرلرندن «بلریو» لامانش بوغازی آرقلی اوچوب فرانسه‌نك «قاله» شهرندن انگلتره‌نك «دوۋر» شهرینه وارمشدر. بو اش برنچی کره اولدیقی ایچون فرانسوزلر بو اشنك اوزلرندن چقمقی ایله بیك افتخار ایته‌لر. انگلیز غزته‌لرندن «دایلی مایل» اوز کیسه‌سندن بلریوغه ۲۵ فرانق مکافات ویرمشدر.

اداره: ــ باشقه‌لر هواده اوچقان وقتده دینگز آستلرینی تیشوب اوتکان وقتده بز روسیه مسلمانلری اوز حاجتلرمزنی اوزمز تمام ایدرلك قدرلی‌ده هنرلی اولمدقمز بزم ایچون عارلکدر. بوندن صوك هنر و صناعتکه بارچه‌مز بالاتفاق طوتنمق لازمدر.

زراعت

ایگون احوالی

چیت حکومتلرده هم آمریقاده ایگونلر بیك یخشی اوکماغانغه کوره بو یل آوروپا بازارلرینه ایگون قویوچی بزم روسیه اولاچقدر. روسیه ده کوب یرده ایگون یخشی‌در. آوروپاده یول طابیلوب طورغان مدتده ایگوننك بهاسی‌ده آرزان اولمیه‌چقدر. بناءً علیه ایگون صاتوچیلرنك بهانی یخشی آڭلاب صاتمقلری لازمدر.

آوروپاده قریه‌لرده ایگونلی کشیلر بش - اون کشی اتفاق اولوب ایگونلرینی برگه قوشالر. بونك ایچون مخصوص ایگون آمبارلری صالالر یاکه صالغاننی اجاره‌گه آلالر. بونلر برگالاشوب ایگونلرینی یخشی کیبدروب آرچته‌لر. صوڭره ایگون بهالرینی بلشوب ایگوننك کرك یرینه طوغریدن طوغری تیلیغرام ایله صاتالار.

اگر بو یل بها آرزان اولسه بو یل صاتماسقه اتفاق ایدوب آنی کریدیتنی طواریشستوالرغه رهن صالوب آقچه آلالر. صوڭره ایگون بهاسی کوتاریلگاچ صاتوب آنی تولیلر.

بو اصولنی بزم مسلمانلرده تجربه ایتمك ممکندر. مگر بلور بلماس بها چغاروب یورگوچی واق سوداگیرلرنك بهالرینه اشانمایینچه بین الملل تجارتده‌گی حقلرنی دقت ایله تفتیش ایته طورمق لازمدر. « تارغاوا پرامیشلننی» غزته اداره‌سندن ایگون حقلری طوغروسنده هر وقتده معلومات آلمق ممکندر.

بویله صاتقانده هیچ آلدانمایینچه حقیقی بهاسینه صاتمق ممکن اولادر. مگر شوڭاده دقت ایتمك لازمدرکه، بزم روسیه ایگونلری تجارت عالمینه یخشی صورتده چقسون ایچون آنی آرچیتمق و تربیه‌لمك طوغروسنده مساهله ایتمك جائز دگلدر.

تجربه

نیکولایسکی زیمستواسی‌نك قریه معیشتینی اصلاح ایتمك قصدیله کیك رەتلی ساچونی یعنی لینتالاب ساچمق

اصولینی تجربه ایدوب کورگان نتیجه‌سی یخشیدر. دیساتنه‌دن اوچ یوز پوط قدر محصول چقغان. بونی ساچوچیلر آول خلقی ایله برابر سمارا سیلسکو خازایستوا مکتبینک شاکردلری ایدی. آول خلقی بونک نتیجه‌سی یخشی چقغاننی کورگاچ کیله‌چک یل اوز یرلرنده بونی تجربه ایدرگه قرار ویرگانلر.

زراعت فصللری

زراعت اشلری کوبراک آلطی فصلده بیان ایدیله‌در. برنچی فصل‌ده نباتاتنک عمری و آنک حاجتلری، ایکنچی فصلده یرنک ترکیبی و آنک خاصیتلری، ۳ نچی فصل‌ده یرنی اشلمکنک نوعلری و طریقلری، ٤ نچی فصلده یرنی تسمید ایتمک طریقلری و فائده‌لری، ۵ نچی فصلده نباتاتنی ساچمک و تربیه ایتمک اصوللری، ٦ نچی فصلده تورلی ایگونلرنی جیمق و صاقلامق قاعده‌لری. ایگون ایله شغللنگان کشیلرگه اوشبولرنک بارچه‌سندن خبردار اولمق البته لازمدر.

پار و آنک نوعلری

«پار» دیب بریل یال ایتدرلگان یرگه ایته‌لر. بعض قریه‌لرده حیوان یورتمک ایچون مخصوص آیرم اورنلر اولادر. شوکا کوره آنلر پار یرینه حیوانات یبرمیلر. پارنه قرینی ایرته کوزدانوک صوقالاب قالدرالار. بناءً علیه آنلرنک قرلری کوزدن باشلاب ساچو وقتی یتکانچه قارا کوینچه یاطادر. اوشبو مناسبت ایله زراعت فننده آنی «قارا پار» دیه آتالادر.

عادتده پار قرنده حیوانات یورتورگه کرک یرلرده آنی صوقالامینچه طورالار. فقط جای کونی گنه آنی ایگونکه حاضرلیلر. آنه قدر آنک اوستینه ئولنلر اوسوب آنه کوتو یوریدر. بویله پارنی یاشل پار یا که عادی پار دیه آطالادر.

صوکره بعض یرلرده پار یرینه پچانلک ئولن ساچالار. ایون آینده آنی چاوب آلغاچ یرنی اوجم غه حاضرلیلر. بویله پارنی ساچولگان پار یا که مشغول پار دیلر. بونلرنک هرقایوسینک اشلانونده آیرما واردر. بزده بوندن صوک حاجت اولغانده اوشبو اصطلاحنی رعایه ایده‌چکمز. شونک ایچون بونک خاطرده قالدرلمقی لازمدر.

ایگون نوعلری

انساننک حاجتی تورلیچه اولغانغه کوره ساچیله طورغان ایگونده تورلی تورلیدر. ایک کوب ساچیلوب هر یرده کورمکی ممکن اولغانلری اوشبولردر: بغدای ایکی تورلیدر: بری اوجم بغدایی،

ایکنچیسی صابان بغدایی آرش هم ایکی توریدر: اوجم آرشی هم صابان آرشی. طاری، آرپه، صولی، بورای، قارا بغدای بونلرنی ایکمك ایگونلری دیلر. بورچاق، بوب، چیچیویتسه بو اوچنی قوزاقلی ایگونلر دیلر. جیتن وکیندر، ریژیق، راپس، صوریپ، آیباغار بونلرنی مای ایگونلری دیلر. اولگی ایکسندن مایغه بشقه جبلك وآرقانلق هم حاصل اولادر. برانگی، شالقان، چوکوندر، طورما، کیشر بونلری طامر یمشلری آطالالر. کلیور، لیوتسیرن، تیموفیفکا، ۋیك بونلری آزوق اولنلری دیه آتالالر.

بونلرغه بشقه ایگونلرده وار ایسه ده آنلر روسیه‌نك هر برنده اوسمیلر. شوڭا کوره آنلر بزم ایچون کوب اهمیتلی دگلدرلر. بزم مسلمانلرده اوشبو مذکورلردنده بیك آزسی ساچیله در. بلمم نه ایچوندر، بزده بعضیلرینك اسماریده یوقدر. لکن مقصود معیشتنی اصلاح اولغانده بونلرنك بارچه سینی تجربه ایدوب کورمك تیوشدر. خصوصا قرغز، قارا آغاچ و باشقرد یرلرنده بونلرنك قایوسینی ساچمك فائده‌لی اولدیغی طوغروسنده تجربه یورتمك حمیتلی قرداشلرمزه لازم در. تجربه ایسه آنساندر. بونك ایچون فقط بش دیساتینه یرنی بخشی اشلاب هر قایوسینی تیگز بشار قسم گه بولوب هر بر قسم گه بر تورلی ایگون ساچمك صوڭره محصوللری قایسی قسم ده یخشی اولغاننی قایسی چغوشلی وقایسی آقچه‌لی اولغاننی خاطرده قالدرمق یته‌در.

صوڭره قایسی برکتلی وفائده‌لی چقسه شونی خلق غه کورساتمك تیوش اولادر. بونی اشلا گوچیده البته آچق فکرلی ترقیپرورلر اولاچقدر.

ایگوننی یخشرتمق

بزم روسیه ده یتشمکده اولغان یرلی ایگونلر «عادی ایگونلر» دیه آطالادر. بزم عادی ایگونلر تجارت بازارلرینه بیك نچار روشده چغادر. کوبسی چرایسز، واق، جینگل هم تبشلوی آز اولادر. شوڭا کوره بونلر، ساچولگان تقدیرده محصولده آز چغالر. بونی اوشبو رقملردن کورمك ممکندر: زراعت علماسینگ دیدکارینه کوره، یخشی ایگونلرده چوپ چار یوزگه ایکی الوش دن آرتوق اولماسقه تیوشدر. بزده ایسه چوپ چار آرشده ۱۲ الوش، صولی ده ۲۸، آرپاده ۱۲ یارم الوش در. دیمك بزم ایگونلر تیوش قدردن آرتوق چوبلیدر.

صوڭره بر چیتوپرت ایگوننگ اورته‌چه آغرلغی آرشده ۹ پود ٤-

قداق ، صولی ده ۶ پود بر قداق ، آرپاده ۸ پود سکز قداق اولورغه تیوشدر. بزده ایسه آرش ۸ پود ۲۴ قداق، صولی بش پود ۲۲ قداق، آرپا یدی پود ۲۵ قداق طارتادر.

اوشانداق آرش وآرپانک ساچو لگانده آز دیگانده یوزگه ۹۵ سی، صولینک یوزگه ۹۰ نی تیشلورگه تیوشدر. بزده ایسه آرش یوزگه ۷۸، صولی ۷۴، آرپا ۸۲ تیشوله در.

بوندن آڭلاشلدقینه کوره، بزم ایگونلر کوب درجه جینگل هم تیشلمکی آزدر. شونک ایچون بعض کشیلر اورلوقنی چیت مملکتدن یاکه چیت گوبرنادن کتوزمکنی معقول کوره‌لر. لکن زراعت متخصصلری بونی معقول کورمیدر. زیره برلی ایگون اول یرنك طبیعتینه، هواسینه تمام اوگرانگان، بناء علیه تحملی اولادر. چیتدان کیلگان ایگونلرنك کوبسی هواغه اوگرانه آلما- ینچه هلاك اولالر. بناء علیه یرلی اور- لوقلرنی یخشیرتورغه اجتهاد ایتمك تیوشدر، دیلر.

برلی اورلوقلرنی یخشیرتمق ایچون ایکی طریق واردر. بری: اورلوقنی ماشیناده آرچتمق طریقیدر. ماشیناده آرچتمق ایچون بر آز مصارف چقسه- ده آرچیلغان اورلوق بونی قایتارادر.

زیره صاتولغان وقتده بهاسی قیمت اولمقندن قطع نظر ایله آرچولغان اورلوقنك محصولی بشقه‌لرغه قاراغانده ۱۲ پود قدرلی آرتوق چغادر.

ایکنچی طریق، صایلامق اصولیدر. بو اصول قیون اولدیقی ایله برابر غایت فائده‌لیدر. صایلامق اوشبو طریقه اجرا ایدیلدر: ایکوننی صوغار آلدنده ایری و آغیر باشاقلرنی آیرم جیوب صوغالر. بونك اورلوقینی یالگز ساچوگه استعمال ایده‌لر. بونك اور- لوقندن محصولنی ایکنچی یل صوقغانده ینه شول روشچه ایری و آغر با- شاقلرینی آیرم آلوب صوغالار. ایکی یل ایچنده ایکون تمام ایریلانوب آغرایوب یته‌در.

صایلانغان اورلوق ایله عادی اورلوق آراسنده اوشبو قدر آیرما واردر: عادی اورلوقنك مك دانه‌سی ۱۳ غرام آغرلقنده اولغانده ایکی مرتبه صایلانغان اورلوقنك مك دانه‌سی ۳۲ غرام آغرلقنده اولادر. صوكره عادی اورلوقده یوزگه سکز الوش «بیلکا» آش اولغان وقتده، ایکی مرتبه صایلانغان اورلقده یوزگه ۱۵ الوش بیلکا اولادر. بوده اجتهاد- نك ثمره‌سیدر. البته اجتهادسز معیشت اشلرینی اصلاح ممکن دگلدر.

قریه حاجتلری

فیرما

صغرلرنی نوعـلاردن بخشیرتمق واقدن ایربلندرمک ایچون مناسب برلرده فیرمالر یاصامق تیوش اولدیغی اوتکانده یازلمش ایدی. بونک ایچون قرغز صغرلری بیک موافقدر.

فیرما اوشبو طریقه باشلانادر: یرلی صغرلردن بخشیراقلرینی اوطوز باش صغر آلوب بونلر آراسینه چیت مملکتدن یاکه چیت گوبرنالردن زور گودهلی نسل ایچون مشهور صغرلردن اون باش صغر هم بر دانه اوگز کتروب قوشسالار اوشبو قرق صغر وبر اوگزنی بر یرده بخشی تربیه ایتهلر. ایشته شونلرنک تربیهلنگان بر لری فیرما آتالادر.

بونلرنک برگه آرالاشمقلرندن فائده شولدرکه: یلدن یل بونلرنک بوزاولری ایری وبخشی اولادر. نسل صغرلارندن توغان بوزاولر اوزلری بوزاولر چیککه کیلکاچ قرق آراسینه آنلرنی کرتوب قرق آراسندن نچارلرینی چقارالار بونی فیرمانی طولترمق دیه تعبیر ایدیلهدر.

فیرما اون یلدهتمام طولوب یتهدر. یعنی بارده نسل صغرینهایلانوب بتهدر. بوزاولرنک اوگزلرینی صاتا بارالار. فیرمانک اوگزینه بش باش تولغاج آنی آلشدرالار.

صغرلرنی تربیه ایتکانده فنی قاعدهلرنی اعتبار ایتهلر. فن بوینچه اش قلنغانده حیوانک هر بر یوز قداغینه قارشو اوچ قداق یارم پچان یاکه آنک اورنینه توررلق نرسه ویرورگه تیوش. اگر ۳۵ پود آغرلقنده صغر اولسه آکا هر کون ۳۵ قداق بخشی بولون پچانی ویررگه کرک. عادتده قش ۲۱۰ کون حساب ایدیلهدر. بو تقدیرده قش ایچون آکا ۱۸۳ پود ۳۰ قداق پچان حاضرلمک تیوشلی اولادر. بارطی پود صولی صالامینی اون قداق پچان اورنینه حساب ایدرگه ممکندر.

هر بر یوز قداق پچاندن ایللی

قداق سوت آلندیقی تجربه ایدلمشدر.
بو تقدیرده فرق زور صغرنڭ سو ـ
تلری بیك کوب اولاچقدر. شونڭ
ایچون فبرمالرده مای آچلامق، «صبر»
یاصامق فائده‌لیدر.

اوکریپلینیه قانونی

کوب کشیلر: «اوکریپلینیه قانونی
ضررلیدر، آول خلقی برلرینی اوکر-
یپیت ایدوب آرزان بها ایله صاتا باشلا-
دیلر» دیه زارلانالار. بویله زارلانمق
اورنسزدر. اوکریپلینیه قانونینڭ فائده
سیده برنی صاتارغه هم آلورغه امکان
ویرمکیدر. بونڭ ایله بر اهلیتسز
کشیلر قولندن چغوب اهلیتلی کشیلر
قولینه کره‌چکدر. یرنی صاتقان کشی
کم اولسه‌ده اولسون اول برگه اهل
دگلدر. آنڭ قولندن یرنڭ چقمقی
مناسبدر.

قریه خلقی هر قایوسی سویلاگان
برگه محتاجلقنی بلدره‌لر. لکن قریه
لرنده تیپه‌ه تیگون صاتولاطورغان یر-
لرنی آلماینچه آنلرنڭ چیتکه کیتما کینه
سبب اولالر. اداره‌مزگه خبر ویرلد-
کینه کوره کوب مسلمان قریه‌لرنده
اوکریپیت ایدلگان یرلرنی آلوچی
چقمغانلقدن بالضرور چیت قریه‌ده‌گی
روسلرغه صاتولغان. قریه‌ده صاتلغان
یر برنی چیت قریه‌گه بیارمك قدرلی
کفران نعمت اولورمی؟

بوندن صوڭ یرلر خصوصی ملك
اولوب هر کمنڭ یورطی و آطی کبی
اولاچقدر. طرشقان و ازلاگان کشی
یورطلی و آطلی اولدیقی کبی اوزی
طرشقان کشی یرلیده اولاچقدر. الیك
زمانلرده صاتلق یر اولمغانلقدن یرلی
اولمق ممکن دگل حکمنده ایدی. بو
کون ایسه هر قریه‌ده صاتلق یر اولا-
چقدر. یرگه صوصاغانلر وار ایسه
یرنی جماعتدن دگل کبسه‌سندن ازلارگه
تیوشدر. جماعت بزگه یر ویرمادی،
بزگه یر طافلق، طاشلق آراسنده
چقدی، فلان وفلان دیه اوپکالاب یاکه،
یر، وفات اولوب ایکنچی دنیاغه کیتکا-
نلر ایچون دگل بلکه اوستنده یشامقده
اولغانلرغه تیگزلاب بولشمك ایچوندر،
دیه دعوالاب معطل یوررگه بر نهایت
ویررگه وقتدر. ایشته اوکریپلینیه
قانونی شونڭ بر مقدمه‌سیدر.

قسقه‌سی باشلر برنی اشلاوچیلردن
بولوب آلورغه دگل بلکه آنڭ قدرینی
بلماینچه صاتوچیلردن آلورغه تیوشدر.
بو یول هم فائده‌لی هم طوغریدر. یر-
لرنڭ خصوصی ملك اولمقی فقهاء کرام
چه‌ده مطلوب ایدی.

یر آلمق نظاملری

بر آلوچی تیزلکده کوچوب اوطرورغه حالندن کیلماسه یا که تیوش قدر داپلات تولارگه قادر اولماسه لیکویداتور یرنی اول کشی‌گه بر یلدن اوچ یلغه قدر آریندافه (اجاره‌گه) ویررگه ممکندر . بو آریندانی پرید-وارتیللی آریندا دیب اطیلر .

یللق آریندا حقینی تولاو مقداری هم مدتی لیکویداتور طرفندن تعیین ایدیله‌در . لیکن پراداژنی حقنک صومینه آلتی تیندنده کم اولماسقه تیوشدر . آریندا ایچون دکاوور یاصاغانده یللق آریندا حقینک اوچدن بری قدرینی زادانکه آلورغه تیوش . قالغانلرنی تولارگه شول روشچه تعیین ایدیلورگه تیوشدرکه: فردن ایگون کروب بتکانچه آنک حقی تمام تولانوب بتسون.

بر آلوچی کشی دوپلاتنی تولاسه یا که آلاچق بری اوستینه کوچوب اوطرسه آنگا « داننی » ویریله‌در ، یعنی کوپچی کریپست ویریله‌در . شول وقتده اول آلغان یرینه تمام خواجه اولادر .

آلنغان یرگه کوپچی تولارگه طوغری کیله‌در .

بر آلوچی کشی لیکویداتور ایله زاپراداژنی یاصاغاچ تیزراک شرط قلغان نرسه‌سنی تماملارغه تیوش یعنی یا که کوچوب اوطرورغه یاکه داپلات تولارگه تیوش ، شوندن باشقه آنگا داننی ویرلمیدر . بو ایکی‌نک آراسننک بایتاق آیرمه واردر. آنک ایچون بر آلوچی داننی‌نی قولینه آلغانچه‌غه قدر بانقه‌غه صومغه آلتی تین تولیدر. اما داننی‌نی آلغاننک صوگنده صومغه دورت تین یارم‌غنه تولیدر . مثلا : ۱۲ دیساتینه یرنی ۱۸۰۰ صومغه آلغان کشی داننی نی آلغانچه یلغه ۱۰۸ صوم تولیدر ، داننی‌نی آلغاچ ۸۱ صوم تولیدر .

تولاو یلده ایکی مرتبه برنچی آپریلده هم ۲ نچی اوکتابرده تیگز تولانه‌در .

کوپچی ایچون راسخود

کریستیانسکی بانقه طرفندن ویرلگان کوپچی کریپستلردن پوشلینا آلنمیدر . شونک ایچون آنک بارراسخودی ناتاریوس ایچون هم گیرباوی مارکه

ایچون، پوبلیکانسی ایچون آلنغان آقچه در. بو آقچه‌ده کوب دگلدر. شویله‌که: بش یوز صومغه قدر ۸ صوم ۲۵ تین چاماسی آلنادر. مك صومغه قدر ۱۰ صوم ۳۵ تین، ۲ مك صومغه‌قدر ۱۲صوم ۳۵ تین، ۳ مك صومغه قدر ۱۳ صوم ۳۵ تین آلنه‌در.

صارق فائده‌سی

صارقدن یللق یدی صوم داخود صانالادر. بوده یوننی خام کوینچه صاتقان تقدیرده‌در. لکن نرسه‌نی خام کوینچه صاتمق هیچ معقول اش توگلدر. اگر یوندن استعمالغه حاجت اولغان نرسه‌لر مثلا: صوقنا، اویوق، بیالی کبی نرسه‌لر اشلانسه یوننك بهاسی آز دیگانده ایکی الوش کوتاریلدر. بونی قسقه برحساب ایله ایضاح ایده‌لم:

مثلا، یوننك پودی ۱۲صوم اولسون. بر پود یوندن سکسان پار اویوق اشلانه‌در. مگر بیننك قالونلغی اورتاچه اولمق کرکدر. اویوقنك پاری قرق‌تیندن هر یرده‌صاتولمقده‌در. اویله‌ایسه‌ده ۸۰ پار اویوقدن ۳۲ صوم حاصل اولادر. اوشبو طریقه صاتولغانده بزم یوننك پودی ۱۲ صومغه دگل ۳۲صومغه صاتولغان اولادر.

اگر اویوقلر بخشی چغوب پاری ایللی تیندن کتسه اول وقت بزم یوننك پودی تمام قرق صومغه صاتولغان اولادر. خام کوینچه صاتمق ایله اشلاگان کوینچه صاتمق آراسنده نه قدر آیرما وارنی کورمك ممکندر.

سوگره اویوقنی اشلامك آرتوق مصارفلی اش‌ده دگلدر. آنی خاتون قز و بر تورلی بالالرده اشلی آلالر. قش کونلرنده حاضرلمك بیك مناسبدر. مگر کویه‌دن صاقلامق ایچون آگا کانفارا سیبوب قویمق تیوش‌در.

بر آز اش قوشقاننك صوگنده بر ایکی صارقدن بو قدر فائده کورمك ممکن ایکان، آنك تربیه سینه نه‌ایچون دقت ایتماسکه کرك. قریه خلقینك معاشی البته بو کبی نرسه‌لردن کیله‌در.

آلمه

بازارغه‌چغاریلچق آلمه‌لرنی‌صایلاوق، نوعلرگه بولمك طوغروسنده مخصوص قاعده ۱۹۰۷ نچی یلده نشر ایدلمش ایدی. بوگا کوره آلمالر بهاسی ایله اوچ غروپپاغه بولنه‌لر. برنچیسی ایگ قیمتلوسی اولوب شونلردر: چورنی دیروا، قاندیل صیناب، قزل شافران، شافراننی رینت، بومازنی رینت، آق کالویل، کارالیفسکی قالویل، بیلفلر، رازمارین ناپالیون، زوری هم دینت سیمبرنیقودر.

ایکنچی غروپپا اورته حقلی آلمه‌لر بونلر : تیتوفقا ، باراؤینکا ، آنطونفقا، آپورط ، شتریفل . انیس، قزل رینت ، بابوشکین، آرابسکی ، اسقل‌نکا پیپینکا ، سیناپ آنکلیسکی رینـت ، قازادسکی رینت، مالینوفکا ، کاریچنیوی، قالمیق ، حراشوفکا ، شیرکولیستکا ، قطای آلمه سی، چیرناغوز ، تیرولـکا دنیستر ینسدر.

اوچونچی غروپپا ایك آرزانلی صنف‌در . اسکریژاپل ریژسکی قالویل وغیرلر کبی.

بونلر دخی آغرلقلری چیستالق لری هم فورمالرینك کورکاملکی اعتباری ایـله تقسیم ایدیلدر . بونلر برنچی صورت ایری،اورطه،واق دیه هم ایکنچی صورت دورت ره‌تلی، بش ره‌تلی دیه هم اوچونچی صورت ایسه براك دیه آلطی مارکاغه بولنه‌در .

برنچی صورت چیستا ، طوغری فورمالی ، وقتـلی اولگرگان اولوب مخصوص جدول‌ده کورساتولگان آغرلقدن کم اولمازغه تیوشدر . ایکنچی صورت ایدوب برنچی صورت‌غه کرلك اولمغانلر. حساب ایدیله‌در. اوچونچی صورت ایسه بورا کدر .

قاندیل صیناب‌نك یوز دانه‌سی ۳۲ قداقدن کم اولماسه برنچی صورت‌ایری، ۲۶ قداقدن کم اولماسه برنچی صورت اورته ۲۱ قداقدن کم اولماسه برنچی صورت واق دیه یازیله‌در . صوگره ایکی پودلی یاشچك‌ده دورت ره‌ت بش ره ت اولسه ایکنچی صورت دورت ره‌تلی وبش ره‌تلی دیه یازیله‌در . باشقه‌لرده بوگا قیاسدر . اوشبو نوعلرنی بلوب تانوب آیره بلـگان کشی قدرلیدر . مدرسه طلبه‌لری بوگا غیرت اینسه‌لر وقتلی غنه اش‌اولوب قشلق تاباچقلردر.

احوالات عمومیه

ترکیه ــ ترکلر اوزلری حقنـده تجار کشیلرنك آوروپاغه تورلی یالغان خبرلر تاراتقانلقلرندن زارلانه‌لر . ترکلرنی آوروپاغه درسـت طانوتمق ایچون ترکلرنك اوزلری طرفندن اجنبی تللرده غزته‌لر نشر ایدیلورگه تیوش اولدیقنی یازلر . مبعوثلـرنـك و الـوغ کشیلرنـك آوروپاغه چقوب سیاحت ایتمکلری ترکلرنی آوروپاغه دوست طانوتمق توغروسینده کوب فائده ایدر دیه امید ایته‌لر .

ترکیه‌ده اولغان عناصرنی یعنی

ترك ، ارمنی ، بلغار ، روم و صرب قو - ملرینی برلشدرمك و قرداشچه معامله ایتدرمك ایچون مخصوص جمعیتلر وقا - میسیه‌لر تأسیس ایدلدی. تورلی عنصر - لرنك بری دیگرینك احوالندن خبردار اولمادقلرینی بری بریله قاطناشما - دقلرندن کوره‌لر . شونك ایچون تعطیل وقتلرده شاکردلرنی بر عنصر نقبنی ایکنچی عنصرگه تربیه‌گه ویروب آراده الفت حاصل ایتدرمکچی اولالر . شایان عبرتدر .

۱۰ ایبولده اداره مشروطه یادکار - تلغان مناسبتی ایله یللق بایرام ایتولدی . اعدام جزاسینه حکم ایدلگانلرنك جزالری حبس ایله آلشدرلدی . کرید جزیره‌سی یونان الحاق قلنغان تقدیرده صوغشقه حاضر اولدقلرینی بتون عثمانلی خلقی بیان ایدوب غیرت کور- ساته‌لر . عثمانلی حکومتی‌ده ملت ایله بر فکرده در .

ایران — مرحوم مظفر الدین شاهنك ایرانغه حریت ویرگانلکی ، محمد علی شاهنك‌ده اول حریتنی میدانغه چغارمق ایچون مبعوثان مجلسی جیوب اشکه باشلادیقی هر کمنك خاطرنده اولسه کرك . لکن کمنك مصلحتی ایله‌در ؛ محمد علی شاه مبعوثان مجلسینی قودروب بناسنی واتدروب ایسکی استبدادنی قایتارمق ایچون ایران ملتینه قارشو محاربه آچدی . حریتنك قدرتینی تقدیر ایتگان ایران ملتی ، عهد ویمیننی بوزغان شاه‌لری ایله محاربه‌دن باش تارتمادیلر . برطرفده شاه عسکری وایکنچی طرفده حریتپرورلر و ایران فدائیلری اولدیقی حالده ایرانده محاربه وفتنه باشلاندی . بتون ایران قان ایچنده قالدی . خلق شاه طرفداری و حریت طرفداری اسملری ایله ایکی‌گه آیرلدیلر .

حریتپرورلردن ستارخان ایله باقرخان فرقه‌لری شهرت قازاندیلر . شاه عسکری طرفندن روس افیتسرلری لاخف‌نك تحت قوماندانسنده اولغان قزاقلر شهرت تابدیلر . اوشبو ییلك باشنده شاه طرفندن عین الدوله تبریزی محاصره‌گه وارغانده التمش یاشنده سپهدار دخی اوز فرقه‌سی ایله برگه شاه طرفندن وارغان ایدی . اوشانداق سردار اسعد قوماندانسنده اولغان بختیار - لرده حریتپرورلرگه قارشو اصفهاننی محاصره‌گه وارغان ایدی . بوندن اکلا - شلدیقینه کوره سپهدار ایله سردار اسعد حریتپرورلرگه خلاف طرفده‌لر ایدی .

مگر بو ییل تبریزگه روس عسکری کردیکی ایله ایرانده : شاه ، ایرانی اجنبیلرگه صاتقان ایمش ، خبری تارالدی . بوندن متأثر اولغان سپهدار ایله سردار اسعد حریتپرورلر طرفینه چغوب شاهغه قارشو حرکتگه باشلادیلر . لکن شاه ایله مصالحه‌دن باش تارتمیلر ایدی . حتی برطرفدن صلح شرطلریده

سویلنه باشلاغان ایدی. شول وقت گینه‌تدن روس عسکری طهرانغه واراچق دیگان خبر ایرانده شایع اولدی.

فتنه وقتلرنک بویله خبرلرنی تفتیش ممکن اولمادیغندن سپهدار ایله سردار اسعد طهرانغه یونالدیلر. بونلر آشغوب « فارسیو واننی مارش » ایله پایتخت‌گه کروب آگا خواجه اولدیلر. بونلر طهرانی محاصره ایتدکده شاه قورقوب تختینی، قالدروب روسیه حمایه‌سینه تابشرلدی. ایران ملتی محمدعلی شاه‌نک ۱۲ یاشلک اوغلی احمد میرزانی شاه ایتوب آنکا وصی اولەرق حریتپرور عضد الدوله‌نی تعیین ایتدیلر. سپهدار حربیه ناظری، سردار اسعد داخلیه ناظری ایتوب تعیین ایتولدی. تیز وقت محمد علی شاه تورمق ایچون روسیه‌گه کیله‌چکدر. ایران ملتی آنکا یلغه ۱۵۰ مک صوم پنسیه تعیین ایتدی. ایراننک یاش شاهی احمد میرزا بیک زکی ومستعددر. بو کونگه قدر تربیه‌سینه کوب اهتمام ایدلمش ایدی. مگر ایکی یلدن بیرلو روس آفیتسارینک تربیه‌سنده اولوب برقدر خبردارلق حاصل ایتمشدر. بوانقلابینک ایران ملتینه خیرلو اولمقن امیددر.

مصر — مفتی محمد عبده‌نک وفاتی صوکنده اجنبیلر طرفندن اسلامغه ایداەش طعنلرگه جواب یازوچی قالماغانغه کوره، ازهر طلبه‌سندن هر یل برنیچه کشینی پاریژغه کوندروب فرانسزچه اوقتورغه و قالغانلرینده القاهره‌نک اوزنده فرانسزچه اوقتورغه قرار ویرلگان. بزم روسیه‌ده مسلمانچه‌دن روسچه‌غه، روسچه‌دن مسلمانچه‌غه ترجمه ایدوچیلرگه احتیاج یلدن یل آرتمقده‌در. مدرسه‌لرده اوقوب علوم دینیه‌دن بخشی خبردار اولغانلرنی مجانا روسچه اوگراتمک، روسچه‌نی‌ده تمام ترجمه وتألیف‌گه قادر اولورلق درجه‌ده اوگراتمک ایچون بخشی تدبیرلر کرک ایدی.

ناشر و محرری: محمد فاتح مرتضین.

اداره‌دن:

رمضان المبارک بیک شعول آی اولغانغه کوره، بلمق آبونه‌سی طولغان کشیلردن اوتنه‌مز: آبونه‌لرینی آلدانراق کوندرمکلرینی. دخی اوز آدرسن کوندرگان کشیلر قایو وقت کملر ایچون کوندردکلرینی بیان ایتمکلری رجا ایدیلنه‌در. الك آدرسلری اولغان کشیلر آدرس باکارتقانده الکن مجله‌گه مشتری اولدقلرینی آکلاتمقلرینی رجا ایته‌مز. اون ایکنچی نومرنک چقمقی ایله بر یل تمام اولادر.